

бути присвячена конкретному питанню (проблемі), може носити оглядовий, узагальнюючий, критичний характер. Вона може стисло висвітлювати досвід практичної діяльності або результати проведених досліджень, може містити дискусійні питання, що активізують подальше обговорення наукової проблеми.

На третій стадії — як **вершина** піраміди знань — є виконання **МАГІСТЕРСЬКОЇ ДИПЛОМНОЇ РОБОТИ** та її **захист**.

Магістерська дипломна робота — найважливіша форма самостійної роботи студента, в процесі якої він набуває вміння і навичок організації та здійснення наукових досліджень. Вона визначає загальноосвітню та фахову зрілість випускника, вміння діалектично мислити, творчо застосовувати набуті знання при розв'язанні конкретних практичних завдань у сфері управлінської діяльності.

Таким чином, діюча система підготовки фахівців магістерського рівня з обліку та аудиту, що включає в себе вивчення фахових дисциплін, виконання завдань міжпредметного тренінгу, розробку й презентацію консультаційного проекту, написання наукових праць та підготовку і захист магістерської дипломної роботи, сприяє набуттю випускниками фахових компетенцій, що підвищує їх конкурентоспроможність на ринку праці.

Андрійчук В. Г., академік УААН,
д-р екон. наук, професор,
кафедра економіки агропромислових формувань

КОМПЛЕКСНИЙ ТРЕНІНГ З ПЛАНУВАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО ФОРМУВАННЯ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТНЬОЇ СТРАТЕГІЇ

Тренінгові технології є одним з найефективніших інноваційних методів, що забезпечують високий рівень підготовки майбутніх фахівців із сучасним економічним мисленням і розумінням тих складних процесів, які відбуваються нині в економіці в цілому і в агропромисловому комплексі зокрема.

На кафедрі економіки агропромислових формувань розроблений комплексний тренінг «Проектування агропромислового формування в продуктовому підкомплексі АПК» по одній із найважливіших ланок трансформаційних процесів, що відбуваються в агропромисловому комплексі України, — створення агропромис-

лових формувань (АПФ) нового типу, які раніше не були притаманні вітчизняній практиці агропромислової інтеграції. Таке створення відбувається в основному завдяки вливанню капіталу в сільське господарство з інших сфер економіки, насамперед з галузей переробної і харчової промисловості, які безпосередньо технологічно пов'язані з аграрним виробництвом.

АПФ — це вияв вертикальної агропромислової інтеграції, що розвивається на основі єдиної власності. Проте процес створення таких агропромислових формувань здійснюється спонтанно, нерідко без належного економічного обґрунтування. Тому актуальності набуває питання проектування АПФ на основі аналізу й оцінки конкретних умов функціонування переробних та аграрних підприємств, власного бачення перспектив і тенденцій розвитку інтегрованого агропромислового виробництва.

Розроблений комплексний тренінг передбачає розв'язання єдиної комплексної підприємницької задачі, спрямованої на засвоєння студентами методології і методики створення на базі переробного підприємства агропромислового формування з метою, по-перше, забезпечення цього підприємства власною сировиною в обсягах, достатніх для стабільної його роботи в умовах конкуренції на аграрному ринку і на ринку оренди землі, по-друге, досягнення вищої економічної ефективності функціонування як промислової, так і аграрної сфер такого АПФ.

Тренінг за усіма ключовими параметрами відповідає, на наш погляд, вимогам комплексності та актуальності і водночас відзначається новітніми підходами до розв'язання сучасних складних проблем розвитку АПФ, оскільки дає змогу змоделювати АПФ, яке за своїми організаційно-економічними характеристиками та умовами функціонування максимально наближене до реально діючих агропромислових формувань. Зокрема, у процесі проектування студенти повинні поетапно розв'язати такі складні завдання:

- здійснити діагностику фінансово-економічного стану переробного підприємства — потенційного інтегратора і обґрунтувати доцільність прийняття рішення про створення ним АПФ;

- здійснити оцінку земельних орендних відносин у регіоні через призму створення АПФ і визначити витрати на орендну плату за землю з урахуванням зростаючої конкуренції на ринку оренди землі;

- проаналізувати фінансово-економічний стан аграрних підприємств, які розглядаються як потенційні об'єкти залучення до складу АПФ. При цьому вирішується завдання: який тип агро-

промислового формування буде проектуватися: чи шляхом перетворення діючих аграрних підприємств у дочірні підприємства переробного підприємства-інтегратора, чи шляхом оренди земельних ділянок у селян відповідного населеного пункту та створення на базі орендованого земельного і майнового комплексу відокремлених сільськогосподарських підрозділів;

— обґрунтувати виробничі та економічні параметри функціонування промислової сфери АПФ (переробного підприємства). Ключовими питаннями цього етапу проектування є: засвоєння методології і методики визначення мінімальної потреби в земельних ресурсах для виробництва власної сировини в обсязі, достатньому для забезпечення беззбиткового рівня виробництва кінцевого продукту (гарантія функціонування АПФ як юридичної особи); визначення економічної ефективності виробництва кінцевої продукції з урахуванням тієї обставини, що частина сировини є сировиною власного виробництва, а отже, здійснюється підхід до її вартісної оцінки при включенні у собівартість продукції промислової сфери;

— оптимізувати аграрну сферу агропромислового формування за різного ступеня забезпечення переробного виробництва власною сировиною: а) за розміром, що забезпечує виробництво сировини, достатнього для досягнення точки беззбитковості виробництва кінцевого продукту АПФ; б) за розміром виробництва сировини, достатнього для набуття переробним підприємством статусу аграрного й одержання завдяки цьому відповідних переваг. Цей етап тренінгу виконується на основі широкого використання методу економіко-математичного моделювання і передбачає також визначення потреби в сучасній техніці;

— узагальнити одержані результати проектування АПФ, визначити ефективність його виробничої діяльності з урахуванням результатів функціонування промислової і аграрної сфер, а також діючих переваг для підприємств зі статусом сільськогосподарських.

Організація проведення тренінгу спрямована на максимальну індивідуалізацію виконуваних студентами завдань за одночасної реалізації принципу варіантності: із числа студентів 5-го курсу формуються чотири мікрогрупи, кожна із яких виконує певний варіант проектування АПФ. В мікрогрупах на засадах консенсусу розподіляються ролі, що виконуватимуть студенти-учасники певної мікрогрупи. Зокрема, виокремлюються такі ролі: директор АПФ, заступник директора, головний економіст промислової сфери АПФ, економісти економічного відділу промислової сфери

АПФ, провідний економіст аграрної сфери АПФ, економісти економічної служби аграрної сфери АПФ.

По завершенню проектування АПФ кожна мікрогрупа здійснює презентацію одержаних результатів за участю усіх студентів-членів мікрогрупи. Оцінка роботи студентів здійснюється за трьома напрямками:

- оцінка професіоналізму студентів під час виконання покладених на них рольових функцій;
- оцінка роботи мікрогрупи в цілому;
- самооцінка роботи студента в мікрогрупі.

Розроблені також критерії оцінювання роботи студентів за усіма зазначеними напрямками.

Розглянутий комплексний тренінг пройшов протягом двох років практичну апробацію, за результатами якої можна зробити висновок про важливу роль тренінгових технологій в інтегруванні теоретичних знань студентів з практичною діяльністю, забезпеченні набуття ними навичок підготовки і прийняття управлінських рішень, вироблення уміння практичного застосування набутих знань, опанування способами обробки інформації та алгоритмами здійснення необхідних аналітичних розрахунків і, врешті-решт, у формуванні майбутніх висококваліфікованих спеціалістів економічного профілю.

Коваль П. В., старш. викл., здобувач,
кафедра економіки агропромислових формувань

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНИХ МЕТОДІВ У ПРАКТИЦІ ПРОВЕДЕННЯ МІЖПРЕДМЕТНИХ КОМПЛЕКСНИХ ТРЕНІНГІВ

Тренінгові технології у підготовці магістрів з економіки посідають чільне місце серед сучасних форм організації навчального процесу в системі університетської освіти України. Організація і проведення тренінгів, як міжпредметних, систематизуючих знання і практичні навички студентів, комплексних форм навчання, дозволяють сконцентрувати увагу учасників виконання тренінгових завдань на найактуальніших аспектах мікро- та макроекономічного рівня, правових та соціальних проблемах функціонування окремих підприємств, галузей чи національної економіки в цілому.